

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 145/13
V Luxemburgu 7. novembra 2013

Rozsudok vo veciach C-199/12, C-200/12, C-201/12
X, Y, Z/Minister voor Immigratie en Asiel

Homosexuálni žiadatelia o azyl môžu predstavovať určitú sociálnu skupinu, ktorá môže byť prenasledovaná z dôvodu ich sexuálnej orientácie

V tomto kontexte existencia trestu odňatia slobody, ktorým sa trestajú homosexuálne činy, v krajine pôvodu môže sama osebe predstavovať čin prenasledovania pod podmienkou, že sa skutočne uplatňuje

Podľa európskej smernice¹, ktorá odkazuje na ustanovenia Ženevského dohovoru², o priznanie postavenia utečenca môže žiadať štátny príslušník tretej krajiny, ktorý sa nachádza mimo svojho štátu a pre oprávnenú obavu pred prenasledovaním z rasových, náboženských dôvodov, dôvodov štátnej príslušnosti, politických dôvodov, z dôvodu zastávania určitého politického názoru alebo príslušnosti k určitej „sociálnej skupine“ nemôže prijať alebo v dôsledku uvedených obáv odmieta ochranu tejto krajiny. V tejto súvislosti akty prenasledovania musia byť svojou povahou dostatočne vážne alebo opakované tak, aby predstavovali vážne porušovanie základných ľudských práv.

X, Y a Z sú, v uvedenom poradí, štátni príslušníci Sierry Leone, Ugandy a Senegalu. Žiadajú o priznanie postavenia utečenca v Holandsku, pričom uvádzajú, že majú oprávnenú obavu z prenasledovania v krajinách ich pôvodu na základe svojej sexuálnej orientácie. V tejto súvislosti sú homosexuálne činy trestnými činmi vo všetkých troch krajinách a môžu viesť k prísny trestom v rozpätí od vysokých peňažných trestov až po trest odňatia slobody, v niektorých prípadoch na doživotie.

Holandský Raad van State (Štátna rada, Holandsko), ktorý rozhoduje o veci v konečnom stupni, žiada Súdny dvor o usmernenie pri posúdení žiadostí o priznanie postavenia utečenca podľa ustanovení smernice. Vnútroštátny súd sa Súdnemu dvoru pýta, či štátnych príslušníkov tretej krajiny, ktorí sú homosexuálmi, možno považovať za „určitú sociálnu skupinu“ v zmysle smernice. Ďalej sa vnútroštátny súd pýta, ako majú v tomto kontexte vnútroštátne orgány posúdiť, čo predstavuje akt prenasledovania týkajúci sa prejavov homosexuality a či kriminalizácia týchto prejavov v krajine pôvodu žiadateľa, ktorá môže viesť k uväzneniu, predstavuje prenasledovanie.

Vo svojom dnešnom rozsudku Súdny dvor na úvod konštatuje, že je nesporné, že sexuálna orientácia osoby predstavuje charakteristiku, ktorá je taká základná pre jej identitu, že by nemala byť nútená, aby sa jej zriekla. V tejto súvislosti Súdny dvor pripúšťa, že existencia trestnoprávnej legislatívy, ktorá sa týka špecificky homosexuálnych osôb, umožňuje konštatovať, že tieto osoby predstavujú osobitnú skupinu, ktorá je okolitou spoločnosťou vnímaná ako odlišná.

Na to, aby porušovanie základných práv predstavovalo prenasledovanie v zmysle Ženevského dohovoru, však musí dosiahnuť určitý stupeň závažnosti. Akékoľvek porušenie základných práv homosexuálneho žiadateľa o azyl teda nevyhnutne nedosiahne túto úroveň závažnosti. Za týchto okolností samotnú existenciu právnej úpravy trestajúcej homosexuálne činy nemožno považovať

¹ Smernica Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 304, s. 12; Mim. vyd. 19/007, s. 96).

² Dohovor o právnom postavení utečencov podpísaný 28. júla 1951 v Ženeve [Zbierka zmlúv Organizácie Spojených národov, zv. 189, s. 150, č. 2545 (1954)], ktorý nadobudol platnosť 22. apríla 1954. Dohovor bol zmenený a doplnený protokolom o právnom postavení utečencov uzavretým v New Yorku 31. januára 1967, ktorý nadobudol platnosť 4. októbra 1967.

za porušenie, ktoré je natoľko závažné, že predstavuje prenasledovanie v zmysle smernice. Naopak trest odňatia slobody, ktorým sa trestajú homosexuálne činy, môže sám osebe predstavovať čin prenasledovania pod podmienkou, že sa skutočne uplatňuje.

Za týchto podmienok, keď sa žiadateľ o azyl odvoláva na existenciu legislatívy trestajúcej homosexuálne činy vo svojej krajine pôvodu, vnútroštátnym orgánom prislúcha vykonať preskúmanie všetkých relevantných skutočností týkajúcich sa krajiny pôvodu, vrátane zákonov a nariadení krajiny pôvodu a spôsobu, akým sa uplatňujú. V rámci tohto preskúmania uvedeným orgánom prislúcha najmä určiť, či sa v krajine pôvodu žiadateľa trest odňatia slobody v praxi uplatňuje.

Pokiaľ ide o otázku, či je primerané očakávať, že žiadateľ o azyl s cieľom predísť prenasledovaniu vo svojej krajine pôvodu skryje svoju homosexualitu alebo bude zdržanlivý v prejavovaní tejto sexuálnej orientácie, Súdny dvor odpovedá záporne. Zastáva názor, že požadovať od členov určitej sociálnej skupiny s rovnakou sexuálnou orientáciou, aby skrývali túto orientáciu, je v rozpore so samotným uznaním charakteristiky, ktorá je taká základná pre identitu, že dotknuté osoby by nemali byť nútené, aby sa jej zriekli. Podľa Súdneho dvora teda nie je možné očakávať, že žiadateľ o azyl vo svojej krajine pôvodu skryje svoju homosexualitu, aby predišiel prenasledovaniu.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlásenia rozsudku je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106